

MINISTERSTVO VNITRA
Poradní sbor ministra vnitra
ke správnímu řádu

Závěr č. 82

ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 22. 6. 2009

Přezkum zákonnosti veřejnoprávní smlouvy

Zákonnost veřejnoprávní smlouvy lze i po uplynutí doby její platnosti, pokud byla tato doba přímo ve smlouvě sjednána, přezkoumávat v rámci sporného řízení vedeného o sporu vzniklém z této smlouvy. Správní orgán si v takovém případě podle § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu učiní o zákonnosti veřejnoprávní smlouvy vlastní úsudek.

Pokud nastala nezákonnost veřejnoprávní smlouvy v důsledku změny právní úpravy po uzavření veřejnoprávní smlouvy a strana veřejnoprávní smlouvy nepodala návrh na zrušení veřejnoprávní smlouvy, nemůže takovou veřejnoprávní smlouvu zrušit příslušný správní orgán v přezkumném řízení.

Odůvodnění:

Poradní sbor ministra vnitra ke správnímu řádu se zabýval otázkou zda lze pro účely sporného řízení v přezkumném řízení podle § 165 správního řádu přezkoumávat veřejnoprávní smlouvu po uplynutí její platnosti (byla-li smlouva výslovně uzavřena na dobu určitou) a zda lze v přezkumném řízení zrušit veřejnoprávní smlouvu pro nezákonnost, která nastala v důsledku změny právní úpravy po uzavření veřejnoprávní smlouvy.

Při řešení první otázky lze vycházet z následujícího. Podle § 165 odst. 7 správního řádu se při přezkumu veřejnoprávní smlouvy použijí ustanovení o přezkumném řízení (§ 94 až 99 správního řádu) s výjimkou ustanovení o lhůtách pro zahájení a dokončení přezkumného řízení. Správní řád tak přezkum veřejnoprávní smlouvy z hlediska jeho

časového určení neomezuje. K tomu je však možné uvést, že po uplynutí doby platnosti veřejnoprávní smlouvy¹ veřejnoprávní smlouva zaniká a tedy ji není možné jako neexistující přezkoumávat z hlediska její případné nezákonnosti resp. nemůže být nezákonná, pokud neexistuje.

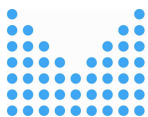
K tomu je však nutné uvést, že ačkoliv veřejnoprávní smlouva uplynutím doby své platnosti pozbývá právních účinků, i nadále mohou trvat některá dosud nevypořádaná práva nebo povinnosti vyplývající ze smlouvy, které mohou být předmětem sporného řízení. Z takové smlouvy tedy nemohou vznikat nová práva nebo povinnosti, avšak mohou existovat dříve vzniklá a nevypořádaná práva nebo povinnosti. V tomto ohledu lze konstatovat, že určitým způsobem trvají právní účinky veřejnoprávní smlouvy (nevypořádaná práva nebo povinnosti). Veřejnoprávní smlouva pak bude hlavním podkladem při řešení sporů týkajících se výše uvedených práv a povinností. Z tohoto úhlu pohledu je tedy žádoucí, aby bylo možné přezkoumávat její zákonnost, neboť v opačném případě by bylo nutné při řešení sporu po ukončení veřejnoprávní smlouvy vycházet z veřejnoprávní smlouvy, která je (resp. byla) nezákonná². Z toho dále vyplývá, že přezkum zákonnosti veřejnoprávní smlouvy po uplynutí její platnosti má v případě vzniku sporu z takové veřejnoprávní smlouvy týkajícího se dosud nevypořádaných práv nebo povinností z této smlouvy vyplývajících význam.

Vzhledem k výše uvedenému však příslušný správní orgán nezahájí samostatné přezkumné řízení podle § 165 správního řádu (neexistuje předmět přezkumu, viz výše), ale bude zákonnost veřejnoprávní smlouvy, v níž byla doba platnosti výslovně sjednána,

---

¹ Je třeba rozlišit případ, kdy je ve smlouvě omezena doba její platnosti (viz výše) a kdy je omezena pouze doba plnění závazků ze smlouvy vyplývajících. Ve druhém případě má uplynutí doby význam pouze na realizaci vzájemných práv a povinností mezi stranami, avšak nikoliv na samotnou existenci smlouvy. Zákonnost takové veřejnoprávní smlouvy by tedy bylo možné v přezkumném řízení přezkoumat.

² V této souvislosti je nutné upozornit, že zvláštní situace nastává v případě koordinačních veřejnoprávních smluv podle § 160 správního řádu, kterými dochází k přenosu pravomoci k výkonu státní správy (§ 160 odst. 5 správního řádu) resp. veřejné moci (§ 160 odst. 6 správního řádu), neboť se zde uplatní § 165 odst. 4 správního řádu, podle něhož se zrušení těchto veřejnoprávních smluv netýká úkonů učiněných vůči třetím osobám při výkonu převzaté působnosti. Stejně pravidlo se uplatní i v případě smluv podle § 161 správního řádu (subordinační), pokud se jimi převádí pravomoc k výkonu veřejné moci. V případě těchto smluv přezkum jejich zákonnosti po uplynutí doby jejich platnosti tedy pozbývá význam, neboť se i případně deklarovaná nezákonnost takové smlouvy nemůže dotknout úkonů učiněných na základě této smlouvy vůči třetím osobám. Přezkum by tak mohl mít význam leda z hlediska vzájemných práva povinností mezi smluvními stranami (např. úhrada za výkon smlouvou přenesené působnosti apod.).

zkoumat jako předběžnou otázku podle § 57 správního řádu. Podle § 165 odst. 5 správního řádu jsou k přezkumu zákonnosti veřejnoprávní smlouvy podle § 160 a 161 správního řádu příslušné správní orgány příslušné k vedení sporného řízení o sporu vzniklém z této smlouvy. Z toho vyplývá, že i případě, že bychom připustili možnost přezkumu zákonnosti takové veřejnoprávní smlouvy po uplynutí doby její výslovně sjednané platnosti by nebylo v souladu se zásadou procesní ekonomie a rychlosti řízení zahajovat v případech sporného řízení o sporech vzniklých z těchto smluv samostatné přezkumné řízení, kde by byla přezkoumávána jejich zákonnost, neboť si tyto správní orgány mohou učinit o této otázce v souladu s § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu vlastní úsudek (lze předpokládat, že tento úsudek je stejný jako by bylo rozhodnutí v případě vedení přezkumného řízení). Stejným způsobem je třeba postupovat i v případě veřejnoprávních smluv podle § 162 správního řádu či jiných veřejnoprávních smluv. Přitom lze vycházet z toho, že takový přezkum vyžaduje uplatnění zásady legality a zásady ochrany práv dotčených osob ve vztahu k možným dále trvajícím účinkům zaniklé veřejnoprávní smlouvy (nevypořádaná práva a povinnosti), jež jsou předmětem sporu ve sporném řízení.

K druhému dotazu lze uvést, že podle § 165 odst. 2 správního řádu se zruší veřejnoprávní smlouva, která byla uzavřena v rozporu se zákonem. Přezkum tak zásadně slouží odstranění nezákonnosti veřejnoprávní smlouvy, která existovala již v době jejího uzavření. Pokud došlo k nezákonnosti veřejnoprávní smlouvy v důsledku změny právní úpravy po uzavření veřejnoprávní smlouvy, může podle § 167 odst. 1 písm. c) správního řádu strana veřejnoprávní smlouvy podat návrh na zrušení veřejnoprávní smlouvy. Pokud by takový návrh ostatní smluvní strany akceptovaly, zaniká veřejnoprávní smlouva podle § 167 odst. 2 správního řádu dnem, kdy písemný souhlas poslední ze smluvních stran došel smluvní straně, která návrh podala. Pokud by takový návrh nebyl ostatními stranami veřejnoprávní smlouvy akceptován, rozhodl by o zrušení veřejnoprávní smlouvy příslušný správní orgán. Veřejnoprávní smlouva v takovém případě zaniká právní mocí nebo předběžnou vykonatelností rozhodnutí o jejím zrušení.

To však nevylučuje možnost, aby na takovou nezákonnost upozornila příslušný správní orgán třetí osoba svým podnětem. V takovém případě však nelze připustit provedení přezkumného řízení podle § 165 správního řádu. Přitom lze vycházet z toho, že § 165 odst. 2 správního řádu omezuje přezkum veřejnoprávní smlouvy na zákonnost, jež existovala již v době uzavření veřejnoprávní smlouvy. Správní řád tak příslušnému správnímu orgánu neumožňuje přezkoumávat v přezkumném řízení nezákonnost veřejnoprávní smlouvy, která vznikla změnou právní úpravy po jejím uzavření. Na základě toho se lze domnívat, že pokud nastala nezákonnost veřejnoprávní smlouvy v důsledku změny právní úpravy po uzavření veřejnoprávní smlouvy a strana veřejnoprávní smlouvy nepodala návrh na zrušení veřejnoprávní smlouvy, nemůže takovou veřejnoprávní smlouvu zrušit příslušný správní orgán v přezkumném řízení podle § 165 správního řádu.